

A Magyar Köztársaság nevében!

A Fővárosi Ítéltábla a dr. Dalmadi György ügyvéd (1133 Budapest, Dráva u. 5/B.) által képviselt (.....) felperesnek a dr. P. Németh Andrea ügyvéd (1065 Budapest, Bajcsy Zsilinszky út 19/A. I/4.) által képviselt (.....) I. r. és (.....) II. r. alperes ellen kártérítés iránt indított perében a Fővárosi Bíróság 2010. február 8-án kelt 6.G.76.269/2001/201. számú ítéletével szemben az alperesek által benyújtott fellebbezés folytán - nyilvános tárgyaláson - meghozta az alábbi

ítéletet:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti;

fellebbezett rendelkezését részben - a perköltségre is kiterjedően - megváltoztatja, a marasztalási összeget 15.594.725 (Tizenötmillió-ötszázkilencvennégyezer-hétszázhuszonöt) forintra leszállítja;

továbbá kötelezi az alpereseket, hogy 15 napon belül egyetemlegesen fizessenek meg a felperesnek 10.986.130 (Tízmillió-kilencszáznyolcvanhatezer-egyszázharminc) forint után 2000. március 30. napjától, valamint 1.540.000 (Egymillió-ötszáznegyvenezer) forint után 2001. március 17-től - mint középarányos időponttól - a kifizetésig a jegybanki alapkamattal megegyező mértékű késedelmi kamatot;

ezt meghaladóan a felperes késedelmi kamat követelését elutasítja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alpereseknek, mint együttes jogosultaknak 1.367.000 (Egymillió-háromszázhatvanhétezer) forint elsőfokú- és 410.000 (Négyszáz tízezer) forint másodfokú perköltséget.

Felperes a másodfokú eljárásban előterjesztett kereset felemeléssel összefüggésben lerótt 8.000 (Nyolcezer) forint illetéket az adóhatóságtól visszaigényelhet.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

A házastárs alperesek 50 %-50% mértékű részesedéssel a 25.000.000 forint jegyzett tőkével rendelkező felperesi társaság alapító részvényesei és igazgatósági tagjai voltak, I. r. alperes elnök-vezérigazgatóként, II. r. alperes vezérigazgató-helyettesként.

A cégnyilvántartás adatai szerint alperesek igazgatósági tagsági megbízatása 2000. április 27-i hatállyal megszűnt, ettől az időponttól felperesnél igazgatóság helyett az ügyvezetésre vezérigazgatói tisztséget hoztak létre, a társaság vezérigazgatójává választották (jelölték ki).

Alperesek 2000. március 31-én „tulajdonosi részesedésüket” eladták állampolgárnak. A felek ugyanezen a napon szindikátusi megállapodást is kötöttek, amelyben megállapodtak abban is, a vevő I. r. alperest 2000. április 1. napjától 2000. december 31. napjáig tanácsadóként foglalkoztatja, továbbá fenntartja a II. r. alperes vezérigazgató-helyettesi munkakör betöltésére szóló határozatlan idejű munkaszerződését is. Az okirat rögzíti azt is, felperes dolgozói állományát a vevő a cég munkaszervezetének végleges kialakításáig tovább foglalkoztatja, a munkaszerződéseket hatályukban fenntartja.

Felperes 2001. december 19-én előterjesztett, többször módosított keresetében az 1997. évi CXIV. törvény (régi Gt.) 29.§-ára, továbbá a Ptk. 339.§ (1) bekezdésére és 344.§ (1) bekezdésére alapítva, számla manipuláció miatti pénzkészlethiány, önrevízió miatti többletköltség, valamint az APEH által megállapított adóhiány, pótlék és bírság címén alpereseket 25.798.671 forint kártérítés egyetemleges megfizetésére kérte kötelezni.

Felperes keresetét 2006. november 24-én felemelte az alperesek által okozott pénztárhiány, valamint árukészlethiány megtérítését is kérve.

Felperes 2008. december 18-án pontosított végleges keresetében számlamanipuláció miatt le nem könyvelt árbevételből eredő pénzkészlethiány

címén 10.986.130 forint, pénztárhány címén 1.469.916 forint, árukészlethány címén 17.495.594 forint, az adóhatóság által 2004-ben megállapított adóhiány, pótlék, bírság címén 4.041.000 forint, és végül az önrevízió miatt felmerült többletköltség címén 1.540.000 forint, összesen 30.159.388 forint kártérítés egyetemleges megfizetésére kérte kötelezni alpereseket azzal, hogy a fizetendő összegből alperesek által 5.373.252 forint összegben már részben megfizetett adóhiány levonásra került.

Egyebek mellett előadta, alperesek a felperesi társaság részvényesei és vezető tisztségviselői is voltak. Az alperesek részvényeinek 2000. március 31-én egy magánszemély részére történt értékesítését követően a felperesi részvénytársaságnál kizárólag a vezérigazgatói poszton történt változás, ugyanakkor I. r. alperes gazdasági tanácsadóként továbbra is részt vett a felperes tevékenységében, a II. r. alperes pedig változatlanul vezérigazgató-helyettes maradt és a többi munkavállaló, így a könyvvizsgáló, a könyvelő, a pénztáros is maradt korábbi beosztásában, az új vezérigazgató pedig csak 2000. május 1. napjával kapcsolódott be a felperes tevékenységébe. Figyelemmel arra, hogy az I. r. alperes kivételével mindenki maradt a korábbi beosztásában és a cég iratai is a helyükön maradtak, a tulajdonosváltás a társaságon belül nem vont maga után átadás-átvételt. A társaság új részvényese nem határozott meg átadás-átvételi dátumokat, átadás-átvételi zárásra, illetve nyitásra sem a raktárban, sem a pénztárban, sem a számvitelben nem került sor, és nem készült záró- illetve nyitó mérleg sem.

Csak hónapokkal a részvények adásvételét követően, 2000. novemberében derült ki az, hogy alperesek a felperesi társaság 13 vevője esetén számlahamisítást követtek el akként, hogy 109 készpénzes vevőszámlát utólag megsemmisítettek és helyettük az eredeti számlában szereplőnél alacsonyabb összegű pénzösszeget tartalmazó számlát állítottak ki. Az eredeti és a manipulált számlák összege között mutatkozó, a vevő által egyebekben készpénzben kifizetett különbözetet alperesek felvették, a társaság könyvelésében pedig a módosított számlákban szereplő alacsonyabb vételárat tüntették fel árbevételeként. Ily módon alperesek 10.986.130 forint kárt okoztak a felperesi társaságnak.

A rendelkezésre álló banki- és bevételi pénztárbizonylatokból megállapíthatóan továbbá a pénztári zárókészletben is 1.469.916 forint összegű hiány állapítható meg az alperesek jogellenes, a számviteli, bizonylati előírásokat sértő magatartása következtében, amit a perben kirendelt igazságügyi könyv- és adószakértő szakvéleménye is bizonyít. Alperesek kártérítési felelőssége a pénztárhány megtérítéséért is fennáll. E körben felperes azt is hangsúlyozta, nincs olyan dokumentáció, bizonylat, amely alperesi előadás szerint bizonyítaná, hogy a Kft. a társaság felé fennállt számlatartozását áruval egyenlítette volna ki.

A rendelkezésre álló adatokból, így különösen a perben kirendelt igazságügyi könyv- és adószakértő szakvéleményéből megállapíthatóan a minkét fél által elfogadott 2000. szeptember 30-i leltárból 9,8 % árrés alkalmazásával visszaszámolva a felperesi társaság 2000. január 1-jén valójában 41.785.000 forint értékű nyitóárukészlettel rendelkezett, szemben az I. r. alperes által 2000. március 30-i keltezéssel készített kimutatásban feltüntetett 59.280.594 forint raktárkészlettel.

A hiányzó 17.495.594 forint értékű raktárkészletért alperesek kártérítési felelőssége ugyancsak fennáll.

A felperesi társaságnál 2002. októbere és 2004. júliusa között megtartott APEH ellenőrzés ugyancsak megállapította a 109 számlát érintően végrehajtott manipulációt és 21.493.000 forint nettó árbevétel eltérést, valamint felperes terhére 5.373.252 forint áfa-eltérést állapított meg azzal, hogy a felperesi társaság által az 1999. és a 2000. évet érintően végrehajtott önrevíziót is vizsgálva arra nem tett észrevételt. Ugyanakkor a vizsgálat azon további 26 manipulált számlára is kiterjedt, amelyeknek eredeti példányát felperes nem tudta beszerezni a vevőktől és amelyeket emiatt nem tudott bevonni az önrevízió körébe. E 26 számla után az APEH 2004. szeptember 13-án meghozott határozatával felperest 2.024.000 forint adókülönbözet, továbbá 1.973.000 forint adóhiány után 986.000 forint adóbírság és 1.031.000 forint késedelmi pótlék, azaz összesen 4.041.000 forint megfizetésére kötelezte. Ezt az összeget alperesek ugyancsak kötelesek megfizetni részére. Felperes e körben hangsúlyozta azt is, megpróbálta elérni az APEH-nél az adóbírság mérséklését, de elutasították arra hivatkozással, mérséklésre nincs lehetőség, mert az adóhiányt szándékos hamisítás eredményezte.

Az alperesi számlamanipulációról való tudomásszerzését követően felperesnek önrevíziót kellett végrehajtania, amelynek keretében 2000. november 27-én megbízást adott a Kft-nek a 2000. január és július közötti időszak újrakönyvelésére. E munkák ellenértékeként számla ellenében 2000. december 19-én 360.000 forintot, 2001. február 2-án 480.000 forintot, 2001. május 23-án 100.000 forintot fizetett, továbbá jogi szakvéleményért ügyvédnek 2001. május 15-én 150.000 forintot, a Kft-nek pedig könyvvizsgálói jelentés elkészítéséért 2001. március 22-én 450.000 forintot fizetett ki ugyancsak számla ellenében. Az így felmerült, összesen 1.540.000 forint többletköltségért alperesek kártérítési felelőssége ugyancsak fennáll.

Felperes keresete alátámasztására okiratokat csatolt.

Alperesek a kereset elutasítását, felperes perköltség, továbbá 2.545.623 forint készkiadásuk megfizetésére kötelezését kérték.

Egyebek mellett előadták, 2000. januárjában I. r. alperes észlelte, hogy az 1999. IV. negyedévében a vevőknek történt értékesítésekről kiállított számlák valós értéke után a társaságra olyan mértékű áfa-fizetési kötelezettség hárulna, aminek az egyébként is nehéz likviditási helyzetben nem tudna eleget tenni. Ezért 2000. január 18. körül I. r. alperes utasítására az ügyintéző a korábban 1999. IV. negyedévében eladott, a vevők által már elszállított árukról kiállított vevőszámlákat a számítógépes nyilvántartásban úgy módosította, hogy a számla értékét 1/10-ére csökkentette, aminek következtében a készletnyilvántartásban az áruértékesítésből származó pénzkészlet 1/10-ére csökkent, míg az árukészlet ennek megfelelően megnövekedett. Ily módon a nyilvántartásban magasabb árukészlet szerepelt annál, mint ami ténylegesen a raktárban volt. Hangsúlyozták, I. r. alperes a manipulációval a várható nagy összegű áfa-befizetést kívánta elkerülni a cég nehéz likviditási helyzetére tekintettel. Ugyanakkor a manipulációval érintett számlák alapján befolyt befizetéseket, árbevételt alperesek visszaforgatták a cégbe akként, hogy azt

befizették a bankszámlára és a befolyt összegből finanszírozták a cég működését, teljesítették fizetési kötelezettségeit. Ha nem így tettek volna, és a befolyt, de le nem könyvelt összeget saját céljaikra használták volna fel, a társaság nem tudta volna folytatni működését, nem tudott volna eleget tenni fizetési kötelezettségének. Megalapozatlan ezért a le nem könyvelt árbevételekből eredő pénzkészlet hiány megtérítésére alapított felperesi igény. Ugyancsak alaptalan az árukészlet hiányra alapított felperesi követelés. Az árukészlet ugyanis a számlamanipulációval összefüggésben csak a számítógépes nyilvántartásban, „virtuálisan” emelkedett meg. A „virtuálisan” visszakerült áru azonban ismételten ténylegesen nem volt értékesíthető, ilyen értékesítésre utaló bizonylat sem áll rendelkezésre. Továbbá maguk a számlamanipulációval érintett vevők sem vitatták, hogy az eredeti számlán szereplő árumennyiséget hiánytalanul megkapták. Ellenőrizhetetlen módon amúgy sem kerülhetett ki áru a raktárból. Abból következően pedig, hogy a nyilvántartás szerinti árukészletet érintő számlamanipulációra kizárólag csak 1999. december 31. után került sor, az sem lehet kétséges, hogy a számlamanipulációt megelőző árukészlet-nyilvántartás reális, valós volt. A számlamanipuláció miatt a nyilvántartás szerint „megugrott” árukészletet pedig 2000. január 18-át követően néhány napon belül a programgazda segítségével alperesek helyreállították, tanúvallomásában foglaltakkal szemben erre nem márciusban került sor. A nyilvántartott árukészlet néhány napon belüli rendezése hiányában ugyanis nem lehetett volna folytatni az értékesítést. E körben hangsúlyozták azt is, az árukészlet felperes általi, a 2000. szeptember 30-i leltár alapján visszaszámolással történt meghatározására vonatkozóan felperes semmiféle okirati bizonyítékot nem csatolt, és e körben a tanúk vallomása is ellentmondásos. A felperes új könyvelője, előadása szerint ugyanis a készletvisszaszámolással összefüggésben semmiféle munkát nem végzett, a korábbi könyvvizsgáló ezzel szemben úgy nyilatkozott, a készletvisszaszámolást végezte, könyvelő pedig azt állította, semmiféle munkát nem végzett az önrevízióval összefüggésben. A készlethiány megfizetésére irányuló igényre nézve elévülési kifogást is előterjesztettek, arra hivatkozással, azzal összefüggő igényét felperes csak 2006. november 24-én benyújtott keresetmódosításában érvényesítette.

A rendelkezésre álló adatok alapján kétséges a felperes által végrehajtott önrevízió szakszerűsége különös tekintettel arra, hogy az önrevízió során felperes nem végezte el a számlamanipulációval érintett időszak teljes körű, a pénztárra is kiterjedő újrakönyvelését, az önrevízió során olyan árukészletet állapított meg, amelyet a perben kirendelt igazságügyi könyv- és adószakértő sem talált elfogadhatónak. A szakszerűtlenül elvégzett önrevízió költségeinek megtérítésére ezért felperes nem tarthat igényt. Egyebekben pedig a felperes által igényelt egyes kiadások, díjak indokoltsága, illetve az önrevízióhoz kapcsolódó volta, valamint azok kifizetésének megtörténte is aggályos.

Hivatkoztak arra is, az áfa-adónemben az önellenőrzés során feltárt 4.516.147 forint különbözetet az önellenőrzési pótlékkal együtt 5.373.252 forint összegben I. r. alperes már megfizette.

Az APEH által 2004-ben feltárt további adóhiánnyal összefüggésben felperes kártérítési igénye azért megalapozatlan, mert a rendelkezésre álló bizonylatok, így a szállítólevelek és bevételi pénztárbizonylat alapján felperes a korábban történt

önellenőrzés keretében ezt a hiányt is feltárhatta volna, mentesülve a pótlék és a bírság alól. Felperes mulasztott akkor is, amikor annak ellenére, hogy arra alperesek külön felhívták a figyelmét, a késedelmi pótlék megállapítása ellen nem élt a jogorvoslat lehetőségével. Az adóhiánnyal összefüggésben felmerült további költségeit ezért felperes maga köteles viselni. A felperes 2009. március 17-én 159. sorszám alatt előterjesztett beadványában foglaltakra utalva hangsúlyozták azt is, a számlamanipulációból eredő adóhiánnyal összefüggésben felmerült költségeit maga felperes összesen 8.441.847 forintban jelölte meg és miután ebből az összegből alperesek 5.373.252 forintot nem vitásan megfizettek, legfeljebb a fennmaradó 3.068.595 forint összegben maraszthalhatók.

A pénztárra is kiterjedő teljes körű újrakönyvelés elmaradása önmagában megalapozatlanná teszi a pénztárhiány megtérítésére irányuló felperesi követelést. Alaptalan e követelés azért is, mert a 2000. április 3-i cégátadás alkalmával nem volt pénztári rovancs, nem volt pénztár átadás-átvétel, a könyvelésben pedig 1.400.000 forint összegű pénztári állomány szerepelt.

A felperes által kimutatott negatív pénztár egyébként is azt jelenti, nem volt elég pénz a pénztárban, a kifizetéseket így alperesek saját pénzükből teljesítették, vagyis a társaság tartozik a hiányzó összeggel alpereseknek.

A felperes által másolatban rendelkezésükre bocsátott pénztárbizonylatok és a valós számlák alapján ugyanakkor az alperesek által megbízott szakértő elvégezte a manipulációval érintett időszak teljes körű újrakönyvelését. Ennek eredményeképpen pedig a 2000. március 31-i pénztári záróállomány összege 1.481.382 forintban állapítható meg. Téves és megalapozatlan tehát a pénztárhiányra való felperesi hivatkozás és az erre alapított kereseti kérelem.

Alperesek az előadottak igazolására okiratokat csatoltak, köztük a megbízásuk alapján könyvvizsgáló, bejegyzett igazságügyi szakértő által 2004. augusztus 31-i keltezéssel készített szakvéleményt a felperes 1999. IV. negyedévi és 2000. I. negyedévi pénztári elszámolásáról. Az okirat egyebek mellett rögzíti, az alperesek által az eredeti bizonylatok alapján elvégeztetett újrakönyvelés és önrevízió szerint 2000. március 31-én a felperesi pénztár záróegyenlege 1.481.382 forint, a kimunkált és lekönyvelt pénztárelszámolás a tételesen kimutatott hibák és hiányosságok ellenére is megfelelő, az akkori állapot szerinti értékállapotot tükrözi.

Az elsőfokú bíróság a 2007. november 19-én tartott tárgyaláson meghozott 114-III. sorszámú végzésével felhívta a feleket a per eldöntéséhez szükséges bizonyítékaik, bizonyítási indítványaik előterjesztésére. Ezt követően mindkét fél további bizonyítékokat csatolt, illetve bizonyítási indítványt terjesztett elő.

Az elsőfokú bíróság a felek indítványaira széles körű tanú- és szakértői bizonyítást folytatott, továbbá személyesen meghallgatta az alpereseket.

Az I. r. alperes egyebek mellett előadta, 1998. áprilisából 2000. március 31-ig volt a felperes vezérigazgatója. A társaságnak 1999. utolsó negyedévére körülbelül

60.000.000 forint fizetési kötelezettsége állt fenn saját beszállítóival szemben, továbbá 5-6.000.000 forint áfát is kellett volna fizetnie, ezért találta ki azt, hogy az utolsó negyedév készpénzes vevőszámláit az adminisztrátor változtassa meg, a tényleges számlaértéket csökkentse 1/10-ére. Ezzel összefüggésben ugyanakkor a számítógépes nyilvántartás szerinti készlet is módosult és a meglévőnél sokkal nagyobb mutatót. Előadta azt is, a készpénzbevételi bizonylatok meghamisítására is adott utasítást, ami szükségképpen következett a számlacsökkentésből, mert azt itt is végig kellett vezetni, mindezek következtében becslése szerint a társaság nettó árbevétele 17-18.000.000 forinttal csökkent. A megtizedelt vevőszámlák valóságos értékei még a társaság eladása előtt befolytak, ezért nem maradt rendezetlen követelés. Állította azt is, a társaság készletei az átadáskor a valóságnak megfelelőek, reálisak voltak. Az átadó leltár 2000. március 30-án, az átvevő leltár 2000. április 30-án készült, az átvételkor azonban csak három tételt ellenőriztek. A pénztár átadására nem került sor. Úgy nyilatkozott továbbá, március 30-án a leltár a 47.000.000 forintot nettó és az 59.000.000 forintos bruttó értéket helyesen tartalmazta.

II. r. alperes egyebek mellett előadta, I. r. alperestől 2000. január 21-22-e tájékán kapott tájékoztatást a számlamanipulációról, amit a cég megmaradása érdekében tudomásul vett. Az „eltünttetett” készpénz bizonylat nélkül került befizetésre a társasághoz, az a könyvelésben nem jelent meg, azt a könyvelő valahogyan szétkönyvelte. A befolyt pénzeket a cég kiadásaira költötték.

....., aki 1998-tól 2000. év végéig felperes bejegyzett könyvvizsgálója volt, egyebek mellett előadta, az 1999. évi mérleg ellenőrzése után elfogadó záradékot adott. A számlamanipulációról, a társaság korábbi könyvelőjétől szerzett tudomást 2008. novemberében.

....., aki 2001. június 12-étől volt a felperes könyvvizsgálója egyebek mellett úgy nyilatkozott, a felperesi önrevíziót könyvvizsgálói szempontból ő ellenőrizte, a készlet vizsgálatával kapcsolatban nem végzett munkát.

..... egyebek mellett előadta, az őt alkalmazó cég 2000. augusztusában kapott megbízást a felperes könyvelésére visszamenőlegesen a 2000. évre, azonban az 1999. évet nem könyvelték. Emlékezett arra, hogy volt pénztárhiány, az önrevíziót azonban nem ő végezte.

....., aki az önrevízió keretében a könyvelést végezte egyebek mellett úgy nyilatkozott, az újrakönyvelt adat körülbelül 10.000.000 forintos nagyságrendben tért el az eladáskori állapottól, a pénztárat 1999-re nem könyvelték újra, csak a vevőállományt, ahol az eltérés volt. Visszaszámolós módszerrel 2000. december

31-i sarokponttal számították ki a készlet állapotát 2000. márciusáig, amit az önrevízió anyaga is tartalmaz.

..... a felperes raktárosa egyebek mellett előadta, 2000. márciusában könyvelővel és I. r. alperessel leltárt tartottak, a raktári árukészletet részletesen, cikkszámmal, súllyal, megnevezéssel felvették, egyeztették a leltárvval, s mindent rendben találtak. 2000. szeptember 30-án egy újabb tételes leltár készült. A raktár őrzött telephely volt, ahhoz a nála, valamint a portán lévő kulcon kívül másnak nem volt kulcsa. A 17.000.000 forint értékű papíráru körülbelül egy kamionnyinak felelhet meg. A 2000. március-áprilisában történt leltározás során a tanú nem bukkant a számítógépes listán nem szereplő tételekre a raktárban.

..... a felperes korábbi könyvelője egyebek mellett előadta, a társaság 1999. évi mérlegét nem a valós adatok alapján állította össze, amit csak 2000. novemberében közölt Előadta azt is, amikor a pénztár negatívba futott, alperesek tagi kölcsönt nyújtottak, amit az év végén kivettek, amikor a haszon megengedte. A tagi kölcsönöket bizonylatolták. A bankon keresztül menő pénz nem tűnhetett el, abban a körben minden tétel be lett könyvelve valahová.

..... a felperes korábbi irodavezetője tanúvallomása szerint 2000. év elején I. r. alperes utasította, hogy bizonyos számlák értékét a számítógépes nyilvántartásban csökkentse 1/10-ére, ezt követően a nyilvántartás ilyen értéken tartotta nyilván a számlákat, az eredeti összeget tartalmazó számlákat pedig az I. r. alperes magánál tartotta. A manipulált számlákra történt készpénzes befizetésekre I. r. alperes külön bevételi pénztárbizonylat tömböt rendszeresített, amit csak a bevételezés időtartamára adott át részére, utána visszakérte. Arról a tanúnak nem volt tudomása, hogy a valós felperesi követelésekből mekkora a kintlévőség és mekkora összeg folyt be. Úgy nyilatkozott továbbá, a befolyt készpénzt aznap a bankba tették, ehhez banki befizető papír tartozott, amely a könyvelésbe került. A tanú előadása szerint továbbá a Megapress, illetve cég tartozását 5.000.000 forint értékben szürke kifestő papír visszaszállításával törlesztette, ami 2000. február-március táján a raktárnyilvántartásban megjelent.

....., a felperes számítógépes rendszerének korábbi rendszergazdája egyebek mellett előadta, a készletnyilvántartó és a számlázó program össze volt kötve egymással, a könyvelőprogrammal azonban nem. Amennyiben alperesek a számlában írott árumennyiséget csökkentették, úgy a program folytán a készlet a súlyozott átlagáron megemelkedett, a számlamódosítás után a nyilvántartás szerint a raktárba visszakerült áru újra értékesíthető lett a számítógépes rendszer szerint, akár létezik, akár nem. Az ilyen árut selejtezéssel, visszárúzással és újra eladással lehet eltüntetni a készletből. A számítógép rendszerideje átállítható, ebben az esetben a kinyomtatott lista az átállított rendszeridő szerinti adatokat fogja mutatni.

..... a Kft., illetve a Kft. korábbi igazgatója egyebek mellett előadta, a Kft. 20.000.000 forint körüli összeggel tartozott felperesnek, tartozását 1999. körül részben törlesztette, de nem készpénzzel, hanem több fajta könyvpapírral. A gyártó által a Kft.-nek szállított papír ténylegesen rögtön a felperes raktárába került.

Az elsőfokú bíróság által kirendelt Budapesti Igazságügyi Műszaki, Könyv- és Adószakértői Intézet részéről eljáró igazságügyi könyvszakértő 2004. augusztus 9-én előterjesztett, az alperesek által 50/A/11. szám alatt benyújtott magánszakértői véleményben foglaltakra figyelemmel 2006. május 2-án 73. sorszám alatt, majd pedig a felek további észrevételei, kérdései és a bíróság által feltett kérdésekre tekintettel írásban, valamint személyes meghallgatásai alkalmával szóban is többször kiegészített szakvéleményében a rendelkezésre álló iratok és a per adatai alapján mindenekelőtt rögzítette, nem állapítható meg, hogy 2000. I. negyedévében is történtek volna számlahamisítások. A hamis számlák bevételezése, a sorok összegei beazonosíthatatlanok, a bevételezésről nincs bizonylat és időpont sem.

Megállapította, a vizsgált időszakban egyszerre több pénztártömböt használtak, de nem folyamatosan, a használt tömbökből több sorszám hiányzik, jellemző továbbá a bizonylatok le nem könyvelése, valamint a sorszám, összeg, jogcím téves megjelölése a könyvelésben.

A számlamanipuláció miatti könyveletlen árbevételből eredő pénzkészlethiány összegét 10.986.130 forintban találta kimutathatónak, rögzítve azt is, az összeg sorsa nem ismert, könyvszakértői módszerekkel nem állapítható meg, hogy azt visszaforgatták-e a cégbe, erre a könyvelésben nincs bizonyíték. Az árukészlet-hiányra nézve a szakértő egyebek mellett megállapította, a módosított felperesi mérlegben feltüntetett 30.819.000 forint értékű nyitókészlet a vizsgálat alapján nem erősíthető meg, a szeptember 30-i leltárból az eladott áruk beszerzési értékére vetített, a felperes által alkalmazott valós árrés megállapíthatósága hiányában a rendelkezésre álló adatok alapján 9,8 %-os árrés alkalmazásával a 2000. évi nyitókészlet értéke visszaszámolással 41.785.000 forintban állapítható meg.

Rögzítette azt is, az 1999. december 31-i leltárzárás szabályszerűsége nem volt megállapítható.

Egyebekben rámutatott arra is, a készletet áfa nélküli, nettó értéken kell nyilvántartani, a felperes által készített bruttó 59.280.594 forint értékkel szemben ezért a 47.424.475 forint nettó eszközértéket kell figyelembe venni. Így módon pedig a készlethiány a 47.424.475 forint és a 41.785.000 forint nettó készletérték különbözetében határozható meg.

A pénztárhiányra nézve a szakvélemény rögzíti, a pénztárforgalom nem ellenőrizhető. A valós pénztárkészlet összegéről sem 1999. december 31-re, sem 2000. március 31-re nem készült leltár. A 2000. február hónapban zárókészletként kimutatható mínusz 1.469.516,5 forint azt bizonyítja, hogy a pénztárforgalom bizonylatolását nem a Számviteli törvény pénzkezelési előírásainak megfelelően

végezték, havi egyeztetés, pénztárellenőrzés nem történt. A tényleges, valós pénztárkészletet nem lehet megállapítani, mert leltár, rovincsolás nem történt.

A negatív előjelű pénztárkészlet bizonylat hiányában nem magyarázható azzal, hogy a pénztárt alperesek saját zsebből fedezték. A negatív pénztáregyenleg oka éppen az lehet, hogy a csökkentett számlaértékből, mint pénztárbevételekből nem tudták a kiadásokat fedezni, a zsebből fizetett számlák pedig a könyvelésből nem ellenőrizhetők.

Az alperesek megbízásából készült 50/A/11. alatti szakvéleményre nézve a kirendelt igazságügyi szakértő egyebek mellett rámutatott, a pénztári tételek korrekciója módszertanilag helyes, ugyanakkor az egyes hivatkozások tévesek, az egyes tételek tisztázatlansága miatt az 1.481.382 forint pénztáregyenleget nem tudja megerősíteni. A magánszakvélemény olyan el nem fogadható megoldásokat tartalmazott, amelyek miatt sem az 1999. december 31-i, sem a 2000. március 31-i pénztárkészlet nem fogadható el. Bizonyos bizonylatok hiányoznak, másokra való hivatkozás téves, bizonyos korrekciós tételek vonatkozásában pedig a szakértőnek szakmai fenntartásai vannak. Így például a Kft. készpénzfizetési számlájának minősülő bizonylatán szereplő 2.499.857 forintos összeg a felperesi könyvelésben nem szerepel és a kirendelt szakértő ilyen összegű készpénzfizetési számlatömbbel sem találkozott. Ezzel szemben a Kft. magánszakvéleményben felsorolt, a manipulációval érintett számlái alapján 2.066.843 forint került kifizetésre, míg a kft. ügyvezetőjének 2004. augusztus 17-i nyilatkozata szerint 2.069.999 forintot egyenlített ki áruval, amire készpénzbevételei pénztárbizonylatot állítottak ki. Amennyiben ez így történt, akkor a befizetési bizonylattal szemben egy kiadási bizonylatot is ki kellett volna állítani, e tételnek csak a befizetési oldalon történő figyelembevétele hiba. A számla rendezését pedig egyebekben a rendelkezésre álló beszédési pénztárbizonylatok sem támasztják alá.

Az önrevízióra nézve a szakértő megállapítja, szakmai álláspontja szerint az áfa önrevíziót számla nélkül nem lehet elvégezni, az áfa-törvény ugyanis az áfa megállapítását csak számla alapján teszi lehetővé, amiből következően az áfa önrevíziózás is csak számlával végezhető el. Ebből következően pedig az érintett 27 számla vonatkozásában felperes nem végezhetette el az önrevíziót. Az adóbírság és a késedelmi pótlék oka, hogy a felperes valós számla nélkül könyvelt árbevételről. Az önrevízióval kapcsolatos, az APEH által kiszabott tételek mindegyike 1999-ben elkövetett szabálytalanságon alapult.

Felperes az árukészlethiány mértéke kivételével lényegében elfogadta az igazságügyi szakértő kiegészített szakvéleményében foglaltakat.

Alperesek vitatták az igazságügyi szakértő megállapításainak megalapozottságát. A számlamanipuláció miatt lekönyveletlen árbevételből eredő pénzkészlethiányra nézve állították, a rendelkezésre álló adatokból megállapítható, hogy a pénzt visszaforgatták a társaságba.

A pénztárhiányra nézve az általuk megrendelt, a vizsgált időszak teljes körű újrakönyvelésén alapuló magánszakvélemény megállapításait tartotta irányadónak,

hangsúlyozva azt is, 2000. április 3-án a teljes iratanyag átadásra került a felperes új tulajdonosának, az iratok hiányossága a felperes felelőssége, az nem róható a terhükre. Az igazságügyi szakértőnek a Kft. és a Kft. részéről történt teljesítésekre nézve kialakított álláspontját is vitatták, hangsúlyozva, a rendelkezésre álló egyéb bizonyítékok alapján egyértelműen megállapítható, hogy a vevő áruval fizetett.

A készlethiány megállapításával összefüggésben továbbra is sérelmezték a szakértő által alkalmazott árrést, továbbá azt is, hogy a készlet meghatározásakor a szakértő nem vette figyelembe az úton lévő árut. A Kft. számláinak a szakértő általi értékelését is vitatták, hangsúlyozva, önmagában ez a tétel 7.727.000 forinttal befolyásolja a készlet értékét az alperesek javára.

Az elsőfokú bíróság 2010. február 8-án kelt 6.G.76.269/2001/201. számú ítéletével alpereseket a felperes részére 22.706.641 forint, továbbá perköltség címén 1.988.829 forint egyetemleges megfizetésére kötelezte, egyebekben a keresetet elutasította.

Ítélete indokolásában az elsőfokú bíróság mindenekelőtt megállapította, alperesek a felperesi társaság vezető tisztségviselőiként megsértették a Gt. 29.§ (1) bekezdésében az ilyen tisztséget betöltő személyekkel szemben meghatározott fokozott gondosság tanúsításának kötelezettségét azzal, hogy I. r. alperes az 1999. év utolsó negyedévi készpénzes számlák értékét a Gt. 242.§ (3) bekezdésében foglaltakat is megsértve 1/10-ére csökkentette azért, hogy a felperes könyveiben az eredmény és az áfa-fizetési kötelezettség a valótól eltérő értéket mutasson, a II. r. alperes pedig azzal, hogy 2000. év januárjában tudomásul vette az I. r. alperestől a manipulációról kapott tájékoztatást és figyelemmel kísérte a nyilvántartásokból eltüntetett különbözeti összeg társasághoz történő beérkezését egészen 2000. március 31-éig, a részvények értékesítéséig.

A végrehajtott számlamanipuláció azzal a következménnyel járt, hogy a társaság könyvelése ellenőrizhetetlenné vált. Alpereseket a jogellenes magatartásukkal a felperesnek okozott kárért a Gt. 29.§ (1) és (2) bekezdése alapján egyetemleges kártérítési felelősség terheli a polgári jog szabályai szerint.

A továbbiakban az elsőfokú bíróság a Pp. 164.§ (1) bekezdésében foglaltakra utalva kifejtette, alpereseket terhelte a felperesi előadással szemben annak bizonyítása, a társaságnak okozott kárt reparálták, teljes mértékben visszafizették. E körben pedig a valós helyzetnek - a bizonylatok, a könyvelés - az ellenőrizhetetlenségéből adódó tisztázhatatlanságát alperesek terhére értékelte. Nem találta elfogadhatónak az alperesek azon védekezését, hogy a teljes körű pénztár- és készlet rekonstrukció elvégzéséhez szükséges bizonylatok felperes részéről történt hiányos rendelkezésre bocsátása nem róható a terhükre, s ugyancsak nem látta a „jóhiszeműen eljáró új tulajdonos” terhére róhatónak a cég vagyonának átadás-átvételtkor teljes, tételes felmérésének elhagyását sem.

Az összecszerűség körében az elsőfokú bíróság a szakvéleményben foglaltakat elfogadta ítélezése alapjául. A 10.986.130 forint pénzkészlethiány tekintetében a keresetet teljes egészében megalapozottnak találta.

Az árukészlethiányra alapított kereseti kérelem elbírálása körében az elsőfokú bíróság megalapozatlannak találta az alperesek elévülési kifogását. Kifejtette, felperes 2001. december 19-én terjesztette elő az alperesek kereset tárgyává tett jogellenes magatartására alapított kártérítési keresetét, amelyet a kirendelt igazságügyi szakértői véleményben foglaltakra tekintettelösszepszerűségében módosított, felemelt ugyan, jogcímét azonban nem változtatta meg.

A raktárkészletben kimutatható eltérést a szakértő által megállapítottal azonosan a 47.424.475 forint és a 41.785.000 forint különbözetében, 5.639.475 forintban állapította meg. E körben tanúvallomásában foglaltakra utalva rögzítette, az előző évre visszamenőlegesen végrehajtott számlamódosulás automatikusan a készlet növekedését vonta maga után, vagyis a számlajavítás miatt 1999. december 31-én nagyobb készletet tartottak nyilván, mint amekkorának a valós számlák szerint a raktárban lennie kellett volna. Az így keletkezett tételeket csak 2000-ben törölték el, ami a tanú vallomásában foglaltak szerint selejtezéssel, visszárúzással és újraértékesítéssel is történhetett. Rámutatott arra is, nem volt megalapozott azon alperesi hivatkozás, hogy az árukészlethiány pontos meghatározása amiatt nem lehetséges, mert felperes 2000. március 31-ét követően elmulasztotta a tételes leltár felvételét és közbenső mérleg elkészítését, a részvénytársaság működése ugyanis a részvényesek személyében bekövetkezett változástól függetlenül folytatódott, ezért az alperesek által felhozott körülmények nem voltak a felperes terhére értékelhetők. Figyelemmel azonban arra, hogy a kirendelt igazságügyi szakértő véleménye szerint is a teljes körű dokumentáció hiánya akadályozta a pontos szakértői munkát, az elsőfokú bíróság a szakértő által a rendelkezésre álló bizonylatok, adatok alapján 5.643.000 forint összegben megállapított árukészlethiány értékének megfizetésére a Ptk. 359.§ (1) bekezdése alkalmazásával általános kártérítésként kötelezte alpereseket.

A pénztárhiány megfizetésére irányuló igény tekintetében az elsőfokú bíróság az alperesek által benyújtott magánszakértői véleményben foglaltakkal szemben ugyancsak a kirendelt igazságügyi szakértő véleményét találta elfogadhatónak. Rámutatott, a magánszakértői véleményről a kirendelt igazságügyi szakértő mindenre kiterjedő vizsgálat alapján megalapozott véleményt alkotott, továbbá azt is kellően megindokolta, hogy egyéb adatok hiányában 2008. február 28. napjára miért talált 1.469.916 forint pénztárhiányt megállapíthatónak. Alperesek ugyanakkor nem bizonyították, hogy a pénztárral kapcsolatos bizonylatokat 2000. március 31-ét követően átadták volna felperes részére, ezért a bizonylatok szakértő által kifogásolt hiányát az alperesek terhére kellett értékelni. Arra figyelemmel azonban, hogy a pénztárhiány pontos összegének megállapításához szükséges bizonylatok nem álltak rendelkezésre, az alperesek 1.469.916 forint pénztárhiány megfizetésére kötelezésére az elsőfokú bíróság ugyancsak a Ptk. 359.§ (1) bekezdése alapján általános kártérítés címén látott lehetőséget.

Az adóhatóság által 2004-ben feltárt adóhiánnyal összefüggésben felmerült költségek megfizetése iránti kereseti kérelemmel összefüggésben az elsőfokú bíróság a kirendelt igazságügyi szakértő véleményében foglaltakra utalva megállapította, valamennyi önrevíziós tétel az 1999. évre vonatkozóan elkövetett alperesi szabálytalanság miatt merült fel, és miután a áfa-törvény rendelkezései szerint a valós számla nélkül, az APEH vizsgálattal érintett további 27 számlát

felperes nem tudta bevonni a korábbi önrevízió körébe, felperes terhére a kárenyhítési kötelezettség megsértése nem állapítható meg, az adóbírság és a késedelmi pótlék címén felperesnél felmerült 3.068.595 forint többletköltséget alperesek kártérítésként kötelesek megfizetni.

Az önrevízió miatti többletköltségekre nézve az elsőfokú bíróság rámutatott, a kirendelt igazságügyi szakértő megállapította, hogy az újrakönyvelés a perbeli körülményekre tekintettel indokolt volt, felperes pedig számlával igazolta, hogy 1.540.000 forint többletköltsége merült fel ezzel összefüggésben. Ezért az elsőfokú bíróság a keresetet ebben a részében is megalapozottnak találta.

A perköltségről a Pp. 81.§ (1) bekezdése alapján rendelkezett az elsőfokú bíróság. Az indokolás szerint felperes a 30.159.388 forintos pertárgyértékhez képest 22.706.641 forint erejéig lett pernyertes, ezért a 750.000 forint kereseti illeték, továbbá 1.135.332 forint ügyvédi munkadíj megfizetésére tarthat igényt, alpereseknek pedig pernyertességükre tekintettel 372.637 forint munkadíj jár, amely összegeket egymással szemben be kellett számítani. Felperes továbbá az általa előlegezett 476.134 forint szakértői díj megtérítésére is igényt tarthat, figyelemmel arra, a felmerült kérdések tisztázása teljes mértékben az alperesek jogellenes magatartásának tulajdonítható, ezért a teljes szakértői költséget alperesek kötelesek viselni a pernyertesség arányától függetlenül.

Az ügyvédi munkadíjat a Pp. 75.§ (2) bekezdése alapján mérlegeléssel állapította meg az elsőfokú bíróság, utalva arra, a jelen perben sem a 8/2002. számú IM rendelet, sem a 32/2003. számú IM rendelet alkalmazásával nincs jogszabályi lehetőség.

Az ítélet keresetnek helyt adó rendelkezésével szemben az alperesek fellebbeztek jogi képviselő útján. Elsősorban az ítélet hatályon kívül helyezését, az elsőfokú bíróság újabb eljárásra és újabb határozat hozatalára utasítását kérték a Pp. 252.§ (2) bekezdésére, illetve a Pp. 252.§ (3) bekezdésére alapítva. Másodsorban az ítélet keresetnek helyt adó rendelkezésének megváltoztatását, a kereset teljes egészében történő elutasítását és a felperes perköltségben marasztalását kérték.

A perben tett korábbi nyilatkozataikat fenntartva sérelmezték, hogy az elsőfokú bíróság a feleket terhelő bizonyítási teherre nézve nem tett eleget a Pp. 3.§ (3) bekezdése szerinti előzetes tájékoztatási kötelezettségének, továbbá, hogy az alperesek erre irányuló (30. sorszám alatt előterjesztett) indítványa ellenére nem rendelte el a perbeli időszak gazdasági eseményeinek teljes körű újrakönyvelését, a készletérték 2000. március 31. napjára történő meghatározását, a pénztári pénzkészlet átadás-átvétel napjára történő meghatározását, továbbá mellőzte ügyvéd és a felperesi társaság új tulajdonosának tanúkenti meghallgatását. A bizonyítási indítványok mellőzésének indokai az ítélet indokolásából sem állapíthatók meg, ezzel az elsőfokú bíróság megsértette a Pp. 221.§ (1) bekezdése szerinti indokolási kötelezettségét is. Ugyancsak jogszabálysértően, a Pp. 206.§-ába ütközően járt el az elsőfokú bíróság akkor is, amikor a keresettel érvényesített követelés két tétele vonatkozásában általános kártérítésként, szabad belátása szerinti összeget ítélt meg felperes javára anélkül, hogy az összegszerűség pontos megállapítása érdekében lefolytatta volna a szükséges bizonyítási eljárást.

A bizonyítékok téves, okszerűtlen mérlegelésével tett továbbá megállapításokat az elsőfokú bíróság a felperes 1999. utolsó és 2000. I. negyedévi helyzetére nézve. Az elsőfokú bíróság megállapításával szemben ugyanis a számlamanipuláció nem módosította az eredményt, a bevételek a valós tartalmú számláknak megfelelő összegben befolytak, felperest tehát nem érte kár, amint azt az alperesek által csatolt magánszakértői vélemény is megállapította. A számlamanipuláció továbbá kizárólag a számítógépes nyilvántartásban eredményezett készletnövekedést, a valóságban nem. A számlamanipuláció tehát az elsőfokú bíróság ítéletében foglaltakkal szemben ténylegesen nem befolyásolta a felperes vagyoni helyzetét, nem csökkentette pénzeszközeit és nem növelte készleteit.

Az elsőfokú bíróság szinkrontolmács vallomását teljesen figyelmen kívül hagyta,, könyvvizsgáló és tanú vallomását pedig tévesen értékelte, illetve nem oldotta fel a vallomások közötti ellentmondásokat. A meghallgatott tanúk vallomásai az első fokú ítélet megállapításaival szemben azt bizonyítják, a pénztárrovancs kizárólag a felperes új tulajdonosának felróható okból maradt el, és a tételes leltár szerinti átadás-átvétel elmaradása sem róható alperesek terhére.

Tévedett az elsőfokú bíróság akkor is, amikor alperesek kártérítési felelősségét a kirendelt igazságügyi szakértő szakvéleményére alapítva találta megállapíthatónak. A szakvélemény ugyanis sem az alperesi károkozás tényének, sem a kárösszezszerűségének megállapítására nem alkalmas, különös tekintettel az első fokú eljárásban a szakvéleménnyel szemben felhozott alperesi kifogásokra. Ugyanakkor a bizonylatok teljes körű újrakönyvelésével készült magánszakértői vélemény, amelyet egyebekben a kirendelt szakértő is módszertanilag helyesnek ismert el, alkalmas arra, hogy kétséget támasszon a kirendelt szakértő véleményének megalapozottságát illetően, így azt az elsőfokú bíróság semmiképpen nem hagyhatta volna teljes egészében figyelmen kívül.

A számlamanipuláció miatti könyveletlen árbevételből eredő készpénzhiányra alapított kereseti kérelem megalapozottsága a rendelkezésre álló adatok alapján nem állapítható meg, továbbá e körben akkor is tévedett az elsőfokú bíróság, amikor az általa megalapozottnak talált kártérítés összegéből nem vonta le a alperesek által már korábban megfizetett 5.373.252 forintot, annak ellenére, hogy ennek szükségességét a kirendelt igazságügyi szakértő véleménye is rögzítette. Nem vette továbbá figyelembe az elsőfokú bíróság ebben a körben a régi könyvelés szerinti pozitív, 1.278.880 forint összegű pénztáregyenleget sem.

Ugyancsak megalapozatlanul kötelezte az elsőfokú bíróság alpereseket a kirendelt szakértő által megállapított készlethiány összegének megtérítésére. Azon túlmenően ugyanis, hogy teljességgel értelmezhetetlen, miért lennének kötelesek alperesek a szakértő által kimunkált különbözeti összeg megfizetésére, a felperesi igény elbírálása körében mindenekelőtt azt kellene tisztázni, hogy a 2000. szeptember 30-i leltárból visszaszámolva mekkora volt a 2000. március 30-i készletérték, aminek tisztázását azonban az elsőfokú bíróság erre irányuló alperesi indítvány ellenére elmulasztotta.

A bizonyítékok okszerűtlen mérlegelésével jutott az elsőfokú bíróság arra a következtetésre, hogy felperes igényt tarthat a kereset szerinti pénztárhiány megtérítésére. Hangsúlyozták, e körben a 2000. március 31-i pénztárhiánynak

lehetett volna relevanciája, erre az időpontra azonban a kirendelt szakértő nem határozott meg pénztárhiányt. Egyebekben a csatolt magánszakértői véleményre tekintettel is teljességgel megalapozatlannak kell tekinteni a pénztárhiány megfizetésére irányuló felperesi igényt. Az első fokú eljárásban kifejtett indokokra tekintettel ugyancsak tévesnek találták alperesek az önrevíziós többletkiadások, valamint az APEH-vizsgálatból eredő többletköltségek kártérítésként történő megtérítését is.

A perköltség megállapítását is sérelmezték, azt állítva, az elsőfokú bíróság a Pp. 81.§ (1) bekezdésében foglaltakat megsértve a perköltség viseléséről nem a pernyertesség-pervesztesség arányának megfelelően döntött, továbbá figyelmen kívül hagyta a perköltség megállapítása során az alperesek által bizonylattel igazolt 2.545.623 forint összegben felmerült költségeket, valamint az eljárás során előlegezett szakértői költségeket.

Felperes 2010. február 23-án előterjesztett beadványában bejelentette, az elsőfokú bíróság ítéletének rendelkezéseit tudomásul veszi, ugyanakkor 2000. március 30. napjától a jegybanki alapkamatnak megfelelő mértékű késedelmi kamat megfizetésére is igényt tart alperesekkel szemben, a késedelmes napok számát 3.613 napban jelölve meg.

Felperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérte lényegében helyese indokaira tekintettel.

A perben tett korábbi nyilatkozatait fenntartva hangsúlyozta, helytállóan állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy alperesek az általuk elkövetett számlamanipulációval kárt okoztak felperesnek, amit kötelesek megtéríteni, továbbá a perben kirendelt igazságügyi szakértő véleményében foglaltakat alapul véve az elsőfokú bíróság a kártérítés összegét is helytállóan állapította meg.

Alperesek a könyvelési adatok manipulációjával a cég vagyoni helyzetét teljes mértékben átláthatatlanná tették, ily módon az 1999. évi könyvelési adatok és az azokra alapított éves beszámoló, illetve mérleg nem nyújtott valós, reális képet a cég vagyoni helyzetéről. Ezen jogszabálysértő magatartásuk következményeit pedig alperesek nem háríthatják át a felperesre, akinek tulajdonosa a rendelkezésre álló adatokból kétséget kizáróan megállapíthatóan jóhiszeműen járt el.

Utalt arra is, az elsőfokú bíróság széles körű és igen hosszadalmas bizonyítási eljárás eredményeként hozta meg ítéletét, a perben kirendelt igazságügyi szakértő tevékenységét pedig döntően az a körülmény nehezítette meg, hogy alperesek tevékenysége következtében a releváns számviteli iratok részben megsemmisültek, részben pedig a számviteli nyilvántartások átláthatatlanná váltak.

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a fellebbezés és a fellebbezési ellenkérelem korlátai között vizsgálta felül, és a fellebbezést az alábbiak szerint részben megalapozottnak találta.

A 2006. június 30-áig hatályban volt, azonban a jelen eljárásban még irányadó, a gazdasági társaságokról szóló 1997. évi CXIV. törvény (régí Gt.) a gazdasági társaság vezető tisztségviselőjének kártérítési felelősségéről is rendelkezett.

A 29.§ (1) bekezdésének utolsó fordulata kimondta, a vezető tisztségviselők ügyvezetési kötelezettségeik vétkes megszegésével a gazdasági társaságnak okozott károkért a polgári jog szabályai szerint felelnek a társasággal szemben.

A polgári jogi kártérítési felelősség általános feltételeiről a Ptk. 339.§ (1) bekezdése rendelkezik, kimondva, aki másnak jogellenesen kárt okozott, köteles azt megtéríteni. Mentessül a felelősség alól, ha bizonyítja, hogy úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható.

A Ptk. 355.§ (4) bekezdése szerint kártérítés címén a károkozó körülmény folytán a károsult vagyonában beállott értékcsökkenést és elmaradt vagyoni előnyt, továbbá azt a kárpótlást, vagy költséget kell megtéríteni, amely a károsultat ért vagyoni, és nem vagyoni hátrány megszüntetéséhez szükséges.

Felperes keresetében az alpereseket, mint a felperesi társaság volt vezető tisztségviselőit az 1999. utolsó negyedévi készpénzes vevőszámlák meghamisításával okozott, a számlamanipulációval okozati összefüggésben keletkezett kárának megfizetésére kérte kötelezni.

Az elsőfokú bíróság helytállóan állapította meg, hogy alperesek nem a vezető tisztségviselőktől elvárható magatartást tanúsítottak, amikor I. r. alperes az 1999. utolsó negyedévi számlák és a könyvelés adatait meghamisította, a II. r. alperes pedig ennek ismeretében elmulasztotta a szükséges intézkedések megtételét, továbbá nem tévedett az elsőfokú bíróság akkor sem, amikor arra az álláspontra helyezkedett, alperesek a Gt. 29.§ (1) és (2) bekezdése alapján a polgári jog szabályai szerint kötelesek megtéríteni azt a kárt, amit jogellenes, felróható magatartásukkal felperesnek okoztak.

Helytállóan járt el az elsőfokú bíróság akkor is, amikor a felperesnek okozott kár megállapítása érdekében igazságügyi szakértői bizonyítást rendelt el, és a kirendelt igazságügyi szakértő Fővárosi Ítéltábla megítélése szerint is aggálytalan szakvéleményét vette alapul a kár összezszerűségének megállapításakor.

Az elsőfokú bíróság a rendelkezésre álló adatok, bizonyítékok helytálló, okszerű értékelésével, mérlegelésével megalapozottan jutott arra a következtetésre, hogy a számlamanipulációval összefüggésben a könyveletlen árbevételből eredő

10.986.130 forint összegű pénzkészlethiány tekintetében nem volt megállapítható, hogy azt alperesek a felperesi társaság működése során visszaforgatták volna, és ily módon a felperesnek okozott kárt ebben a részében reparálták, megtérítették volna, ezért az okozott pénzkészlethiányt alperesek kártérítésként kötelesek megfizetni, mint ahogy a számlamanipuláció miatt a felperesnél szükségessé vált önrevízióval felmerült, számlával és bizonylatokkal igazolt, 1.540.000 forint összegű többletköltség megtérítéséért is fennáll alperesek kártérítési felelőssége.

Az adóhatóság által 2004-ben feltárt adóhiánnyal összefüggésben felmerült költségekből 3.068.595 forint megtérítésére az elsőfokú bíróság ugyancsak megalapozottan kötelezte alpereseket. E körben a rendelkezésre álló adatokból egyebekben az is megállapítható, hogy a marasztalási összeg meghatározásakor az elsőfokú bíróság figyelemmel volt arra is, hogy a számlamanipulációval összefüggésben a felperesi előadás szerint az adóhatósággal szemben keletkezett 8.441.847 forint összegű többletköltségből alperesek 5.373.252 forintot nem vitásan megfizettek. Az alperesi fellebbezésben előadottakkal szemben tehát az elsőfokú bíróság a kártérítés összegének megállapításakor figyelembe vette és az okozott kár összegéből levonta az alperesek által teljesített 5.373.252 forint befizetést.

Tévedett ugyanakkor az elsőfokú bíróság, amikor a keresetet a számlamanipulációval okozott árukészlethiány, valamint a pénztárhiány megtérítésére irányuló részében is megalapozottnak találta.

A keresetben az alpereseknek felrótt számlamanipuláció önmagában ugyanis csak a felperesi könyvelésben eredményezhetett árukészlet-növekedést, ténylegesen, valóságosan azonban nem növelte a felperes árukészletét, nem hozott létre olyan valós árutöbbletet, amelynek esetleges hiányáért alpereseket kártérítési felelősség terhelhetné.

A pénztárhiány tekintetében pedig a rendelkezésre álló adatok, bizonyítékok alapján nem állapítható meg ítéleti bizonyossággal, hogy 2000. március 30-án a kereseti előadás szerinti összeg az alperesi számlamanipulációval okozati összefüggésben hiányzott volna a felperes pénztárából.

A kár bekövetkeztét, összepszerűségét és az alperesek jogellenes, felróható magatartása közötti okozati összefüggés fennálltát alátámasztó bizonyítékok hiánya az elsőfokú bíróság téves álláspontjával szemben a bizonyítás eredményének értékelése körében nem róható az alperesek terhére.

Mindezekre figyelemmel a Fővárosi Ítéltábla álláspontja szerint az árukészlethiány és a pénztárhiány megtérítésére irányuló kereseti kérelem megalapozatlan, felperes a könyveletlen árbevételből eredő pénzkészlethiány, önrevíziós költség és az adóhiányból eredő többletköltségek címén összesen 15.594.725 forint

megfizetésére tarthat igényt alperesekkel, mint egyetemleges kötelezettekkel szemben kártérítésként.

Ugyancsak téves álláspontra helyezkedett az elsőfokú bíróság, amikor arra hivatkozással, hogy a perben felmerült szakkérdések tisztázása érdekében alperes jogellenes magatartása folytán vált szükségessé szakértői bizonyítás elrendelése, a teljes szakértői költséget alperesek terhére számolta el, függetlenül a pernyertesség arányától.

A Pp. 75.§ (1) bekezdése szerint a törvény eltérő rendelkezése hiányában perköltség mindaz a költség, ami a felek célszerű, és jóhiszemű pervitelével kapcsolatban akár a bíróság előtt, akár a bíróságon kívül merült fel, a szakértői díjat is ideértve.

A Pp. 78.§ (1) bekezdése akként rendelkezik, a pernyertes fél költségeinek megfizetésére a pervesztes felet kell kötelezni; ez alól annyiban van helye kivételnek, amennyiben a 80-83.§-os eltérően rendelkeznek, vagy a törvény egyéb kifejezett rendelkezése a költséget a per eldöntésétől függetlenül másnak a terhére rója.

A 81.§ (1) bekezdése kimondja azt is, részleges pernyertesség esetében a bíróság a perköltség felől a pernyertesség arányának, valamint az egyes felek által előlegezett költségek összegének figyelembevételével határoz. Ha a pernyertesség és pervesztesség aránya, valamint az előlegezett költségek összege között nincsen számottevő különbség, a bíróság akként rendelkezik, hogy mindegyik fél maga viseli a saját költségét.

Kétségtelen, a jelen per az alperesek jogellenes magatartásával okozott kártérítési igény érvényesítésére irányul, továbbá az is, hogy a szakértői bizonyítás az alperesek jogellenes, felróható magatartásával okozati összefüggésben keletkezett kár megállapítása érdekében vált szükségessé.

Ugyanakkor a Pp. idézett rendelkezéseiből következően a perköltség viselése körében ezek a körülmények nem róhatóak az alperesek terhére, nem szolgálhatnak alapul a szakértői bizonyítással összefüggésben a pert megelőzően, akár a per során indokoltan felmerült szakértői költségek teljes egészében, a pernyertesség-pervesztesség arányától függetlenül az alperesekre történő terhelésére. Tévedett ezért az elsőfokú bíróság, amikor a szakértői költségek viseléséről a pernyertesség-pervesztesség arányának figyelmen kívül hagyásával döntött és a teljes szakértői költség viselésére alpereseket kötelezte.

A másodfokú eljárásban előterjesztett felperesi keresetmódosításra, a marasztalási összeg után 2000. március 30-tól a kifizetésig járó késedelmi kamatigényre nézve a Fővárosi Ítéltábla álláspontja a következő.

A Ptk. 301.§ (1) bekezdése szerint pénztartozás esetében a kötelezett a késedelembe esés időpontjától kezdve akkor is köteles kamatot fizetni, ha a tartozás egyébként kamatmentes. A törvényes késedelmi kamat mértéke a perbeli időszakban többször módosult, így 2001. december 31-ig évi 20 %, 2002. január 1-jétől 2004. április 30-ig évi 11 % volt, 2004. május 1-jétől pedig a kötelezett a késedelemmel érintett naptári félévet megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű kamatot tartozik fizetni.

Felperes a másodfokú eljárásban a Pp. 247.§ (1) bekezdés b) pontjában foglaltak alapján kiterjesztette keresetét az eredetileg nem követelt járulékokra, ezért a Fővárosi Ítéltábla a felperesi keresetmódosítást érdemben vizsgálta.

A rendelkezésre álló adatokból megállapíthatóan a számlamanipulációval okozati összefüggésben le nem könyvelt árbevétel-kiesésből eredően felperes 10.986.130 forint összegű károsodása 2000. I. negyedévében következett be, így ezen összeg után felperes 2000. március 30-ától megalapozottan tarthat igényt késedelmi kamatra.

Az önrevízióval összefüggésben az 1.540.000 forint többletköltség kifizetésére a rendelkezésre álló adatokból megállapíthatóan 2000. december 19. és 2001. május 23. között különböző időpontokban, több részletben került sor, ezért ezen összeg után a Fővárosi Ítéltábla a késedelmi kamatfizetés kezdő időpontját 2001. március 17. napjában, mint középharányos időpontban találta megállapíthatónak.

Az adóhiánnyal összefüggésben felmerült, 3.068.595 forint többletköltség tekintetében azonban nem volt megállapítható a teljesítés, így a késedelem kezdő időpontja, e tekintetben a felperes értékelhető előadást nem tett, adatot nem szolgáltatott, a felperes keresetfelemelése megalapozatlannak bizonyult.

A késedelmi kamat mértékének megállapítása körében a Fővárosi Ítéltábla úgy ítélte meg, hogy a felperes által igényelt, a jegybanki alapkamattal azonos mértékű kamat összességében nem éri el azt a kamatmértéket, ami a jogi képviselővel eljáró felperest egyébként a Ptk. rendelkezései alapján megilletné, ezért a késedelmi kamat mértékét a keresetben foglaltakkal egyezően állapította meg.

A kifejtettekre tekintettel a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezett rendelkezését a Pp. 253.§ (2) bekezdése alapján részben, a perköltségre is kiterjedően megváltoztatta, és a marasztalási összeget a rendelkező részben foglaltaknak megfelelően leszállította, továbbá a másodfokú eljárásban keresetmódosításként érvényesített késedelmi kamatigényt részben

megalapozottnak találva 10.986.130 forint után 2000. március 30. napjától, 1.540.000 forint után pedig 2001. március 17. napjától a kifizetésig a jegybanki alapkamattal megegyező mértékű késedelmi kamat egyetemleges megfizetésére is kötelezte alpereseket, ezt meghaladóan a késedelmi kamatkövetelést elutasította.

A Fővárosi Ítéltábla a pernyertesség-pervesztesség megváltozott arányának megfelelően a Pp. 81.§ (1) bekezdése alapján kötelezte felperest az alperesek, mint együttes jogosultak első- és másodfokú perköltsége arányos részének megfizetésére, amelynek megállapítása során figyelembe vette a felek által megelőlegezett szakértői költségeket, az általuk lerótt első- és másodfokú eljárási illetéket, valamint a feleknek a 32/2003.(VIII.22.) IM rendelet 3.§ (2) és (5) bekezdése szerint járó első- és másodfokú ügyvédi munkadíj összegét.

A másodfokú eljárásban előterjesztett keresetmódosítással összefüggésben a felperes által lerótt 8.000 forint illeték visszaigényelhetőségéről a Fővárosi Ítéltábla a az 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 57.§ (1) bekezdés a) pontja, 80. § (1) bekezdés i) pontja és 81.§ (2) bekezdése alapján rendelkezett.

Budapest, 2010. december 10.

. Rózsa Éva s.k.
a tanács elnöke

Dr. Felker László s.k.
előadó bíró

. Rutkai Éva s.k.
bíró

A kiadmány hitelül:

Sárközi Veronika
bíróági ügyintéző